

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

A papi vagyon.

— augusztus 1.

(gr.) A mai válság zürzavarába vegyülő disztelen kurjantások között nem utolsó szerepet játszanak a különbözőféle fenyegetések. Szóval és írásban, bécsi és budapesti lapokban fenyegetik a bukott korszak sorsukba bele nem törődő alakjai a nemzetet egyetemlegesen, vagy annak egyes osztályait és a szövetséget ellenzék és a disszidensek tevékenyebb vezéralakjait külön-külön. Az a legszokottabb fenyegetés, hogy ha a nemzet nem enged, a nyakába szakad az abszolutizmus. Tisza gróf ur golyót és akasztófát ígért a nemzeti küzdelem törhetetlen harcosainak. A hivatalnokok koldus tarsznyára számíthatnak. A magyar hitel tönkre megy. Magyar ember többé nem süt-kérezik a korona kegyeinek sugarában.

Egy-egy kis rögtönzött szemelvény a közkeletű frazisokból. Miután nem vagyunk abban biztosak, hogy tulajdonképpen igazán elvannak-e szánva a legvégsőre a fenyegetők, sőt inkább azt látjuk, hogy semmiképpen sem akarnak megijedni a fenyegetettek. Miután továbbá az is kétségtelen, hogy a fenyegetők cselekedetei meglehetősen bátoritanok, a fenyegetettek ellenben ugyan erőteljes ökö csapásokkal felelnek az újjal való bökődésekre, hát az egész kofálkodásra nem fektetünk valami nagy súlyt.

Hanem azt sem lehet tagadni, hogy egy némely fenyegetés ha egyébbel nem, hát rendelkezik szerfölött jellemző vonásokkal. Sőt tovább megyünk: fenyegetéseik hátrafelé sülnék el, bennünk kárt nem tesznek, sőt inkább megerősítik, tömörítik hadállásainkat.

Valami magyar mágnás (ha ugyan nem a bécsi sajtó valamely bujkáló alakja) például azzal fenyegeti meg a hazafias magyar katolikus papságot, hogy kár nekik az ellenzék támogatniok, mert ha a függetlenségi párt kerülne többségre, annak szélső-liberális elemei először is a papi javakra tenének kezét. Eltekintve attól, hogy a vád nem talál, mert hiszen a katolikus papságnak csupán elenyésző kicsi része tartozik a függetlenségi párthoz, a nagyobb rész a néppárt, a kiléptettek és az egyházpolitikai időkben nem éppen klerikális hajlamokat követett szabadelvűek között oszlik meg, igen ostoba a papi javak szekularizációjának épp ez időben való fölvetése.

Zavarainkat nem óhajtjuk a felekezeti vilongások felkavarásával az apokrifai igazságok nagy tömegét — a minő a katolikus egyházi vagyon —

ez időszert senki sem akarja kótyavetyére bocsátani, mert valóban nem vagyunk abban bizonyosak, hogy a föld ez uton jobb kezébe kerülne, mint a minőben most tudjuk. A legfőbb igazság pedig az, hogy ha a katolikus papság hazafiatlanul viselkednék, akkor lenne kapható a nemzet a katolikus papság megrendszabályozására, de most és azért, a midőn és mivel a katolikus papság erős támasza a nemzeti küzdelemnek, az egész nemzet felháborodása akadályozna meg minden ilyenféle kísérletet. Még nem jutottunk annyira Magyarországon, hogy itt hazafiaságért üldözzenek osztályokat és egyeseket. Itt, a protestáns Debrecenben adjuk meg ezt a választ a furfangos bécsi mágnásnak, vagy micsodának.

Nagy haszna a nemzeti küzdelemnek, hogy minden lelkeket hatalmába kerítve, a felekezeti vilongásokat megszüntette. Bécsi ellenségeinknek nem szerezzük meg azt az örömet, hogy felekezeti aprópénzre váltsuk fel az egyetemes nemzeti felbuzdulást.

A nagy válság.

— augusztus 1.

Bár Bánffy Dezső deési nyilatkozatai állanak az érdeklődés előterében. A ki még nem volt tisztában Bánffy bárónak a 67-es pártok egyesítésére vonatkozó tervével, az a deési gyűlés után teljes nyugalommal tekinthet Bánffy báró működése elé. Ismét csak az tűnt ki, hogy báró Bánffy Dezső a szövetséget ellenzéknek nem csupán egyik legértékesebb tagja, hanem egyúttal egyik legtisztább és legbizhatóbb jelleme is. Kijelentette, hogy az egyesülést a szövetséget keretein belül óhajtja megvalósítani. Programja annyira nem tér el a szövetséget ellenzék feliratában felállított programtól, hogy a miben eddig határozottan nem nyilatkozott, még a magyar vezérleti nyelvet is erőteljesen hangsúlyozza. Hogy közvetlen pártjától, az újpárttól sokat vár, annak jósolja a jövőben a legnagyobb szerepet, az csak természetes, mert hiszen a szövetségetbe lépett ellenzék pártok nem mondtak le sem külön elveikről, sem törekvéseikről legkevésbé pedig jövőjükéről. Az fog győzni, a melyikben a legtöbb az erő, és amely legközelebb lérközhetik a nemzet szívéhez.

Tökéletesen igazolják ugy Bánffy bárót, mint az egyesült ellenzék tömör összetartását Apponyi Albert grófnak egy újságíró előtett nyilatkozata.

Apponyi Albert gróf ugyanis kijelentette az újságíró kérdésére, hogy a hatvanhetes pártoknak a koalíció keretén belől való egyesülését kívánatosnak tartja. Legjobb lenne Apponyi gróf vé eménye szerint, ha a szabadelvűpártiak a disszidensekhez vagy az újpártokhoz csatlakoznának

közelebb hoznák a koalíció tervét megvalósításhoz. Az általános helyzetre vonatkozólag pedig azt jelenti ki Apponyi, hogy az nem változott. A szabadelvűpárt bomlási folyamataitól függ minden.

A szabadelvűpárt bomlása pedig erősen folyik. Tisza-Fejérváryék maholnap nem számíthatnak másra, mint Bokányi urra. Csak hogy a nemzetközi szociálisták gyűlése sem sikerült egészen, mert a kormányt elbengolták, a forradalmat pedig éltették. Az újjászervezett szociálisták pedig szélhámosággal vádolták meg jó Bokányiékat.

Kossuth Ferenc augusztus 9 én este érkezik Herkules fürdőből Budapestre. 10 én délelőtt részt vesz Pestvármegye közgyűlésén, délután 5 órára pedig összehívja a vezető bizottságot.

Másnap 11 én Kossuth Ferenc Karlsbadba utazik, ahol körülbelül egy hétig fog tartózkodni. A 10-i vezérőlbizottság — mint értesülünk — foglalkozni fog az általános szavazati jog kérdésével és határozatot is fog hozni.

György Erdre és Vörös László Ischlbe utaznak s a királynál kihallgatásra jelentkeznek. Ha ez a kihallgatás kereskedelmi szerződések megkötésével állana kapcsolatban, a derék miniszter urak újabb lépést tehetnek... a vád alá helyeztetés felé.

A beszélgetésről.*

(IV) Száz meg száz kisebb-nagyobb botlásokat lehetne a társaságból felsorolni, melyek elhamarkodás, szórakozottság, kíváncsiság, féltékenység, hiúság, szenvedélyesség vagy ügyetlenségből lettek elkövetve, melyek, hanagyobb társaságban történtek, többé helyre sem hozhatók.

Erény, tehetség s jóra való viselkedés mellett is kiálthatatlan lehet az ember, a kívánt módor a kellő tapintat hiájával, melyet mint jelentéktelen dolgot olyan gyakran elhanyagolunk. — Jóformán semmi sem kell ahhoz, hogy büszkének, neveletlennek, mindenkit megvető, nem szíves embernek higjenek, de még kevesebb kell ahhoz, hogy épen az ellenkezőt tartsák rólunk.

Sok olyan talentum, amit egy társaságban kellemes és hódítóknak találunk, igen sokszor nagyon is egyoldalú adományok s néha az egész háttere nem egyéb, mint üres rutin és megszokás. Azért üdvös tehát itéletünkkel tartózkodni, azzal nem hamarkodni.

Ezzel szemben távolról sem megalázó, amit a társaságban ügyetlenségnek neveznek, mert vannak nagyon is tiszteletreméltó emberek, a kiknél a legegyszerűbb társalgási formák is teljesen hiányoznak. — De elvégre is: az erénynek csak azon kell pirulnia, ami rossz.

A társaságban nehézkes emberek világául csak néhány példát kívánok itt felhozni:

Lafonteine híres meseköltő írja, hogy az, aki verseiben az állatokat, de még a fakat és kőveket is oly elmésen és folyékonyan

*) A „Pécsi Napló” újabb közleménnyel toldja meg a tartalmát fejteget sokat. Mi is közöljük az

beszélgetési, társaságban és beszélgetés közben feltűnő módon esetlen és szűkszavú volt. Voltaire azt írja róla hogy: „tolla könnyű, elegáns és jártas, irományai kellekesek és megnyerők”, személyes megjelenése azonban ügyetlen, nehézkes és stupid volt. Az, aki íróasztala mellett a beszéd anyagával oly bámulatos szépen tudott elbánni, mint kap-tárakban a méhek a méz és viasszal, beszélgetéseiben, a társaságban ugyszólván bárgyú volt.

Corneilleről, a nagy drámaíróról, aki nek tehetsége iránt tisztában vagyunk, szintén hasonlólag írnak kortársai. Corneille is felettébb egyszerű, szemérmes és esetlen volt a társaságban. Beszélgetései oly unalmasak voltak, hogy ásitottak mellette, az anya nyelvét nem beszélté folyékonyan, de még saját költeményeit sem tudta élvezhetően előadni. — Irja is egyik versében, hogy: őt csak akkor lehet bosszuság nélkül meghallgatni, ha mások száján beszél a közönséghez.

Whately angol érsek, jelleme és magas állásánál fogva különben kiváló ember, szinte sokat szenvedett felénksége, bárdolatlansága és gyámolatlansága folytán. Nevezett érsek a társaságban annyi botlásokat követett el, hogy már maga is kétségbe volt esve fölöt-tük, s feltette magában, hogy továbbra olyan gyötrelmeknek ne legyen kitéve, inkább minden társaságról lemond. Nemtörődve mások ócsárlásával, megadta magát annak, amin változtatni nem tudott, s maradt az, aki eredetileg volt. S ez végre használt! „alap-jában véve — mondja önmaga — nyers és szegletes maradtam, simaság, kellem, tapintat, azok rám nézve előrehelének maradtak. Sok kellemetlenségtől megszabadultam, azonban azáltal, hogy hozzá szoktam keresetlen és természetesen eredeti viselkedésemhez, mi által legalább őszinte kifejezést adhatok az emberek iránt táplált és velem született jóakaratomnak stb.”

Hasonló példákban legalább két tanul-ságot meríthetünk, először: hogy senki azért, mert a társaságban talán hiányos és bak-lövéseket csinál, eszében és jellemében ne kételkedjék, másrészt pedig, hogy minden-kire nézve egyaránt kívánatos és használatos a „savoir faire et vivre” elvét elsajátítani.

Smiles ismert angol író igen érdekes értekezést írt azon vigasz és örömeiről, melyeket a jó könyvekből meríthetünk, s hogy mily jóleső, gyógyító és szívesítő valami foglaltatik abban, ha könyvek révén szerzőik nagy szellemével érintkezünk.

Lelkünk számos bajait tekintve, azt

A bűn hadserege.

Egy párisi lapban ily címen teszi közzé a nagyhirű olasz tudós, Cesare Lombroso legújabb népszerű tanulmányát. A kitérő munkából a következő részeket közöljük:

„A kezdetleges világban a bűnök nem egyebek erélyes tényeknél; a hatalom aktusai nál. Maga a erimen szó a szanszkrit karma származéka, melynek jelentése: cselekvés, éppen úgy culpa a szanszkrit kalp-ból származik, mely végrehajtást jelent. Mert a deliktumok néha érdemes cselekedetek, melyekre az erő megnyilatkozása szempontjából szükség van.

Még a mai világban is, különös a jogi világban, a bűn általános neve alá sok olyan cselekvést sorolnak, melyek elkövetői az antropológus nem nyilváníthatja valóban vétkeseknek, mert nem törekednek erőszakosan mások kárára. Vannak bűnök, melyeket csak a törvény tekint benne, s melyeket időről-időre a törvény töröl le a bűnök listájáról, a milyenek például a halottidézés, a jóslás, az ateizmus. Ezek valamikor hóhér-kézbe vitték az embert. A mai büntető kódex pedig egyáltalán nem foglalkozik velük.

Ugyanígy áll a dolog a párbajjal, az istenkáromlással, a felségsértéssel és a katonai vétségek legnagyobb részével, melyek előre láthatólag rövid időn belül megszűnnek vétségek lenni.

A politikai és vallási bűnök legnagyobb részének is ez a sorsa. Mert az újítól való

hiszem mindenki elfogadja, hogy annál még hathatósabb orvosság rejlik abban, ha egy jóakaratu embertársunkkal beszélgethetünk. Hiszen mindenki tudja, hogy Isten után, imádságunk után, semmi sem üdíti a szívet inkább, mint helyzetünknek, egy jóakarókkal való megbeszélése. Harag, gondok, bánat, néha óriási méreteket kisértenek, de rögtön kisebbek lesznek, amint azokkal csak szűk szavakban is beszélgethetünk.

Érzelmeink visszafojtása, fájdalomunk eltitkolása, heiztetünk csak nyomorultabbá teheti, bánatunk kiöntése ellenben ép oly könnyítől fog hatalni, mint a kellő időben alkalmazott érvágás. Hozzájárul jó barátunk vássza is, aki nemcsak helyzetünk külön-féle vigasztaló mozzanataira — melyek figyelemünket elkerülték — fog figyelmeztetni, hanem részvéte által terheink viselését is, mintegy megszűnteti látszik.

Azt mondják, hogy valamit a megszűntöt bánat csak félbánat, egy a megszűnt öröm is kétszeres öröm. Tényleg vannak örömeink, melyeket magunk és magunknak élvezve, nem is örömeink, sőt untatnak s tulajdonképpen csak akkor lesznek azzá, ha azokat másokkal közösen élvezzük, megbeszéljük és azokkal együtt örvezzük.

Ha a beszélgetés a lélekre üdvös hatásu, akkor annak a vele szorosán összenőtt testre is, közvetve hasonhatásnak kell lenni. De elmondhatjuk, hogy a beszélgetés még a testre nézve is közvetlen hatást gyakorol. Előnk beszélgetésnél — melyeket a vivőgyakorlatokhoz is hasonlíthatunk — nemcsak a szellem, de a test nevezetesen az idegrendszer is mindig gyenge és kellemes izgalomba hozatik, általa üszlül és rikul a vér, erősödnek az idegek, s elősegítődik az emésztés, mint egy francia közmondás mondja: „a megbeszélte falatok könnyebben emésztődnek.” Asztalfeletti beszélgetések már az ókorban is minden nemzeteknél kedveltek voltak. De milyen jól is érezzük magunkat asztal felett vagy asztal után, ha közben élünk és kellemes beszélgetésben is lehetünk részünk.

Sokan, szellemes emberek is mondják, hogy a beszélgetés sokkal élvezetesebb és jobb hatásu, mint az olvasás. Evremont francia gróf szerint egy jól irányított párbeszéd, velünk rokonszenvező és nekünk rokonszenves emberekkel, talán a létező legnagyobb esztetikai élvezet, melynek részesei lehetünk.

Inot.

(Vége következik.)

irtózás érzését sértik, mely közös minden emberral, s ezért büntetik őket, a míg diadala nem jutnak.

Vajjon a legmaradibb jogászok közül is akadna-e egyetlen egy, a ki elítelné az olyan delikvenszeket, mint Kálvin, Luther; Giordano Bruno és a többiek?

*

Sok más vétekről is megfog változni időnk folyamán a vétekező, olyan vétekekről, melyek nagy károkat okoznak ugyan, de a nélkül, hogy elkövetőjük tudná vagy akarná azt, a mit a törvényszékek ma még nem vesznek tekintetbe.

Igy például az idióta gyujlogat, hogy kielégülése vágyát, mely gyönyörködik a lánokban. A melankhólikus hallucinációi néha indirekt öngyilkosságba viszik, vagy is öl, hogy halálra itálják. Az epileptikus és az alkoholisia úgy rohan a bűnbe, mint az öntudatlan vadállat.

Tény az, hogy e boldogtalanok nem bűnösök, csak beteg emberek s mindaz a mit tesznek, szükségszerűen következik testük és agyuk fölépítéséből. Valamennyien egészen más életet éltek addig, míg örültek nem lettek. A bűnös élet náluk vala mely sebesülés vagy betegség következménye s a bűn elkövetésében sem cinkosuk nincsen sem a bűn eltitkolására nem igyekeznek. Sőt inkább, minden tesztély nélkül beszélnek bűnükéről s azt hiszik, jócselekedetet vittek végbe.

*

IRODALOM.

Uj verseskötet.*)

Magyarország lírai költészete határozottan változtatott irányán az utolsó évtizedben. Nem tagadhatjuk el, hogy ezen változás kiinduló pontja Németország volt. Ott kelt lábra, onnan indult világhódító útjára a divatos értelemben vett költői iskola. A magyar költészetben e kialakulást nehéz volna levezetni. Kezdehetők például Reviczky Gyulával, aki szintén ilyen divatos és merész témákat vegyített költészetébe. Ott van az ő *Perdita* és *Örök szerelem* ciklusa, amely magán viseli egy a forma, mint a tárgy divatos voltának bélyegét.

Az utóbbi években ez irány tért hódított a magyar költészetben is, elannyira, hogy mai nap alig akad nálunk költő, aki többé-kevésbé nem állana ennek hatása alatt. Pedig ez az irány hibát, bágyadt köznapiságot képvisel. Rendetlen forma, szabályok be nem tartása, gyors és gyakori fordulat alkalmazás, csodás felületesség képezik főbb tulajdonait. Ritkán akad költő, aki mindezeket elkerülve tökéletes és lelkiismeretes alkotást tudna felmutatni. Különösen kezdő, kiforratlan tehetségek nem tudják e hibákat elkerülni. Nem tagadom, vannak ez iránynak fenséges alkotásai. Hauptmann *Nachtzug* ja, Madeleine *Sklave* ja és még egy esomó más.

Szükséges volt e kis bevezetés, mielőtt a tárgyra tértem volna. *Ifjuságom* címen Gál Zoltán szép tehetségű fiatal poéta költeményei jelentek meg e napokban. Ő is az új irányzatot követi költeményében. Eszméi, érzelmei a nyugodt, eszöndes hangulat kifejezői, az első, boldogtalan szerelem dalai. Neha néha kivetkőznek a eszöndes melankóliából, s szilaj csapongásba esnek át, de örömeit tebb térnek vissza a régi szelidebb légkörbe. Az élet ciklusában változik az ifju poéta könnyed, zenéi silusa; nehezebb, tömörebb hang üt meg fülünket. A csinos és hangulatos versek tömegében találunk néhol lanyhább érzelmet is, a mit a poéta maga fog

* Gál Zoltán. „Ifjuságom”. Debrecen, 1905. 881., ára 2 k.

A bűn hadseregének magját az a kevés számu, de borzasztó egyén képezi, kiket morális örülteknek, lelepezett epileptikusoknak szoktak mondani s a kiket és született bűnösöknek nevezek, hogy a rosszra való hajlandóságuk különös nagy erejét megjelöljem.

A született bűnösökben sok olyan arca és lélekjegy van meg, melyeket alárendel-emberfajonál találunk meg: előrenyúló alsó ajak és állkapocs, mély, korai szinte sebekhez hasonló ráncok, kiálló pofacsontok, keskeny, hátrafelé futó homlok, kegyetlenség, a tetoválás kedvelése. Mindez az epileptikus epileptikus jegyeivel kapcsolódik, a minő a közömbösség, a különös és csak estenként érvenyesülő tevékenység; az állatok iránt tanusított tanulságos gyöngédég; álomkór, erőszakos, véres obszesszió, a fájdalmak iránt való érzetlenség, mely a tetoválás nagy szeretetét és a részvétre való képtelenséget megmagyarázza.

Ezek az egyének nincsenek intelligencia híján, noha gyakran ravaszabbak csupán, mint zsenialisak; különösen pedig képtelenek szenvedélyeik ellen cselekedni, noha szevedélyeik épp oly rövid életűek, a mily erőszakosak és csábítóak. Ezek a bűnösök szívesen beszélnek a tisztességről, erényről, tudják is e szavakat, de képtelenek magukat a dolgokat gyakorolni.

— Tudom, hogy rosszul cselekszem, — mondta egy francia bűnös — és ha valaki

Elismerni: önkritikát gyakorolva versei felelt. *Sejtés* című költeményében pedig már elmulásról álmodik:

Gyilkos szű-raj repdes körültem,
Örli, megörli lelkemet,
S az már mindegy, ha kár is értem:
Ma tán, vagy holnap, de úgy érzem
Hogy nagyon hamar eltemet."

Reméljük, hogy a végzet nem veszi komolyan a poéta sötét sejtelmét.

Böske hugomban a naiv érzélem, a testvéri vonzalom szólal meg pajkos hangon, a *Vásári kép*ben pedig a részvét filozófiája, a nemes rajongás sugárzik. A *Viráglopás*ban elbeszélő képességének adja fényes bizonyosságát. *Gál Zoltán* reméljük második verseskötetében még tisztultabban, tökéletesen fog megjelenni az érdemet elismerő közönység előtt. (F. O.)

Tollhegyen.

Karcolatok.

(A hónap elseje.)

Mikor a nap istenének halandó fia, Phaeton följutott az Olimpusra s büszke elhatározással a szívében indult el valóban fényes származásának bebizonyítására, elébe lebbentek a szerde *Hórák* s ezek legbájosabbja szeliden így szólott az igyekvőhöz:

— Ifju halandó, nehogy — a többi halandó módjára, — bennünket hibáztass, ha szándékos balsorsot zudit a fejedre!

Csakugyan! Bolondokat követnek el az emberek s aztán átkozzák a *percet*, a melyben születtek; ráfogják, hogy *rossz órában* fogamzott meg valamely elhatározásuk s vallomásuk szerint nem ők voltak rosszak valamely napon, de a napjuk volt rossz s csak akkor ismerik be, hogy „*ma jó napjuk volt*“, a mikor ezt a napot nem annyira hasznos, de kellemes foglalkozással töltötték el. — Rágalmakat kennek az esztendőre, a századra s bizonyára jól tapogatózott Phaetonnál *Hóra* kisasszony, a mikor kikérte magának az ügyével való minden közösséget.

azt mondaná, hogy jól tettem, szemébe vágom: Gázenber vagy! De nem tudom magam megakadályozni benne, hogy úgy ne eszelekedjen.

Ezek a bűnösök a legcsekélyebb ok miatt a legvadabb gyűlölséget érzik. Egy olasz bűnös élve eltemetett egy gyermeket, mert az a ruháját bepiszkolta.

Egy francia pedig balállal állt boszút valakin, a ki eltépte kabátját.

Vannak a bűn hadseregének rendkívüli tagjai, kiket portyázóknak nevezhetnék. Ezeket a szenvedély vagy az alkalom teszi bűnösökké.

Ezek meglepik a vizsgálódót szenvedélyükkel, mely a szépre — akár a testi, akár a lelki szépre — összpontosul; ezek a legkézzelfoghatóbb ellentétet képezik a született bűnösökkel szemben. A moralitás és az intelligencia bennük igen magas fokon áll; de végtelenül érzékenyek és tulságosan igazgatják őket a szerelem, a becsület, a hazakérdések. S mihelyt azt látják, hogy valaki az előttük szent fogalmak egyikét érinti, kétségbeesett erőszakkal reagálnak, mindjárt vérbe borul előttünk a világ. Altalában: azonnal megbánják vétkeiket, néha meg is ölik magukat miatta. És soha vissza nem esnek.

És míg a született bűnösökné a vétek oka rendszeren csekélység, addig a szenvedély bűnöséinél az ok igen fontos és komoly, Pé-

Jó órában legyen mondva, én, — épen mint a dicső emlékezetű *Andrássy Gyula* gróf, — nem osztom a pénteki nap babonáját, utra kelek a hónap 7 én és 13-án s tény hogy egy óra egy nap iránt sem viseltem ellenszenvvel az egy — hónap elsejét kivéve. Gyűlölöm ezt a nagy szédelgőt, hazugot, hűhősínaló önzőt, a melynek trónjáról való lelékésére már megérett az idő, leleplezésével pedig Istennek és embernek tetsző dolgot vélek elkövetni.

Van nekem egy kebelbarátom, a ki szerfölött osztozik velem a hónap elsejének gyűlöletében.

Hogyne osztoznék? . . . Máskor mindig módjában áll, hogy késő déli órákig szenderegjen Morfeusz karjai közt, csak a hó elsején soha.

Már hét órakor reggel csődület támad az ajtaja előtt. Ott látni egy hosszú, vékony, mindenkiféle pedig kecske szakállu urat, a ki bizonyára szabó; egy halovány férfit, a kit, — komoly jelleméből ítélve, — okvetlen eszmadhiának kell tekintenünk; egy gondosan fésült urról aligha el nem mondhatjuk első látásra, hogy ez a legközelebbi kávéház pénzügyminisztere; az a rosszkedvű asszony pedig nem hasonlatos egyebekben a védőügyvédekkel, mint abban, hogy ő is az emberek szennyét mossa fehérre és ügyel a gondjaira bizott fehéreműre, hogy a kinek nem inge, ne vegye magára. A társaságot élvezetesebbé teszi a háznak azon érdemes tisztviselője, a kinek rendithetetlen elve, hogy a kapupénz éjféli 12 óráig tiz, azontul pedig husz fillér.

A diszküldöttség pedig áll a csukott ajtó előtt s nem tágit, pedig Kati néni, a takarítónő, váltig bizonygatja, hogy a „szobaur“ rég távozott hazulról Szoboszlóra s csak három nap múlva fog visszaérni.

De nem oda Buda! A korai vendégek nem tágitanak s időnkint erős kopogtatásokat alkalmaznak a csukott tündérhon ajtajára. Vannak, a kik alkalmi mondatokkal kívánnak kedveskedni a bent szurkolónak, a ki végre beleun a nagy lármába, félretolja a retest s így nagy hamarosan hazaérkezvén

dául Charlotte Corday vagy Orsini, vagy a nihilisták azért ölnek, mert lángolóan szeretik hazájukat, s úgy vélik, ha megölik a zájuk ellenségeit, vagy azokat, kiket ilyeneknek tartanak, hazafias kötelességet teljesítenek.

Ezeknél legtöbbször az ok csak kevés-sel előzi meg magát a bűnt, fegyverüket rosszul választják, a mi éppen kezük ügyébe esik, azzal ölnek — akár kődarabbal, akár életben beretvával. Soha eselt nem vetnek, soha cinkost nem szereznek, soha alibit nem készítenek elő. Vakul, örülten, jobbra-balra sujtanak, s e közben oly iszonyu erőt fejtenek ki, melyre rendes körülmények közt — a tett előtt és a tett után egy perccel — képtelenek.

Bianco, egy nagyon derék olasz munkás, ki New-Yorkba vándorolt ki, veszdök, munkálkodik, hogy feleségét és annak születelt eltaftsa. A felesége megcsalja és eldicsekszik vele, sőt az asszony késsel kezében szólítja fel, hagyja el a hitvesi ágyat, melyet ő meggyalázott; a düb, a szerelem elváltják a férjet, kiragadja felesége kezéből a gyilkos szerszámot, megöli vele. De azonnal megbánja bűnét, a rendőrségre fut. A börtönből kivégzése előtt ezt írja felesége szüleinek:

— Ez a világ igen-igen szomorú, de remélem, hogy viszonylatjuk egymást a tulviáon s hogy ott szegény feleségemet is viszonylatom.

Hajdu-Szoboszlóról, illetésképen szólítja fel a látogatóit:

— De hát voltaképen mit is akarnak ilyen korán, hogy még aludni sem engedik a tisztességes embert?

— Kérem, ma hónap elseje van! . . . Így hangzik az egyhangú válasz s ezzel aztán ki van fejezve, hogy miért van annyi egyénnek joga a szegény szobaurat felzörgetni, zaklatni és boszantani. Ez a jelenet pedig hónapról-hónapra, minden hó első napján ismétlődik!

Elseje! Hány embernek okoz keserűséget e nap, a melyen (ha ugyan a végrehajtó már előzetesen nem kimélt meg a fáradságtól) azért söpörtük be a havifzetés suhogó bankóit, hogy tüstént elsubogjanak tőlünk a szélrózsa minden irányában.

Az emberek, — vévén kivétel nélkül az ifjakat és öregeket, adókat és hitelezőket, — az adósok és hitelezők tág csoportjaira oszlanak.

A hónap elseje az adósoknak semmiképen sem okoz örömet, a hitelezőknek még kevésbbé! Minden fizetést a hó elsején szokás megígéni; de hány adós fizet a hónap elsején? Bizonyára nagyon kevesen s a hitelezők úgy vannak a fizetési határidőkkel, mint a hogy az Irás mondja: Az első lesznek utolsókká és elsőkké az utolsók!

Az elsőnél többre becsülöm a szelid utolsót. A hónap ultimója a kedves nekem, mint akár a pagát ultimó. Arról mit tehet, hogy olyan rossz szomszédja a hónap elseje!

E napon senki sem kér, vagy követel tőlem pénzt; ha valaki mégis ráfanyalodnék kész a kibuvó válasz ajtócskája a melyen nagy ügyesen és könnyedén surranok ki:

— Ugyan, ki adhatna pénzt . . . hónap utolsóján?

Nem is beszélve bizonyos élsőkről, a melyeken a hónapelsők minden rettenetességei és galádságai hatványozva vannak. — Ime, itt valamennyi közt a legborzasztóbb: januárius elseje! Te vagy a legmegvetetebb párája a világnak, ha ugyan nem vetemedtél e napon a legörültebb pazarlásra s nem

Charlotte Corday gyöngéd arcú és jellemű leány volt. De Putarchos és Rousseu olvasása felforgatta lelkét, valamint a girondiak lelkes szava is. Sőt talán ezek egyikét szerette is. S midőn meghallotta, hogy a konvent halálra ítélte őket, egyébre se gondolt, csak arra, hogy megölje ennek az ítéletnek felidézőjét. S mikor megkérdezték, hogy ő, a törékeny, törény lány, hogyan vállalkozott gyilkosságra cinkos nélkül, így felelt:

— A harag eltöltötte szívemet és szívem megtanított rá, hogy juthassak el Maratig.

Alkalmi bűnösök, kriminalodiák alatt olyan embereket értek, kiknek erkölcsi értékén valami folt van, de ezek hosszú ideig, sok kísértés után sem követik el a bűnt, csak, mikor más valamely igen riktó alkalom szinte kényszeríti őket. Ilyenkor a nő rendesen szeretője ösztökélésére cselekszik, a férfi pedig tekintélyes haszon reményében, mely addig nem kínálkozott, s melyet esetleg büntetlenül meg lehet szerezni. Rendes körülmények közt ismételt sértések és bánalmak viszik be az ilyen bűnöst a gyilkosságba.

Olivo, egy közmondásosan becsületes és pontos olasz, a kinek takarékosága már a fosványssággal volt határos, elvett egy leányt, kiről azt hitte, hogy támasza lesz a házartás okos vezetésében. Tévedt. Az asszony háborut indított férje meglakított összege

szórod a pénzt a leghaszontalanabb emberek közt oly mérvben, hogy méltóvá tessed magadat gondnokság alá helyezésre. Ne legyen csak tele mindakét markod aprópénzzel! „Cine mintye“-t, kiált utánad mindenki, a ki tegnap még reménybeli mosolylyal szólított „nagyságos ur“-nak. Harpagon hozzád képest valóságos „gigerli“, a milyen zugori hírébe keveredél! Április elseje az egyetlen szinte hónap első, kimondván nyíltan, hogy ő a hazugság nevenapja; megköveteli, hogy az ő huszonnégy órája alatt hazudják ám minden jó lélek!

Hanem a hónap elseje, — például a mai is, — él és uralkodik. Összeesdíti a hitelezőket, a fizetésből élő halandó elé olvassa, majd ismét elkapkodja az orruk elől a garasokat, lakást ürit, házbért követel, költőt és Eg tudja még, micsoda istentelenségeket forral magában, ha már (a kánikula megszüntével) nem forralhatja az aszfaltot és a kövezetet.

Mi azokban lelepleztük az ármányost s meg vagyunk róla győződve, hogy a fizető emberiség egy szívvel-lélekkel kiáltja velünk:

— *Le a hónap elsejével!*

NAPI HIREK.

Az idegenek hajójegyei.

A legújabb időben ismételt panasz emeltek a belügyminiszternél, hogy a hatóságok az országon átutazó idegen állampolgárokat és a rokonaik vagy ismerőseik látogatására jött oly volt magyar állampolgárokat, kik időközben idegen állampolgárságot szereztek, különösen kik az északamerikai Egyesült-Államokban nyertek honosságot, az országból való távozásuk alkalmával kivándorlásra jogosultság tekintetében ellenőrzik, őket feltartóztatják, hajójegyeiket elveszik, sőt egyes esetekben a felmutatott idegen utleveleket és honpolgári papirokat is elkobozzák.

A belügyminiszter ennek folytán, egy most kiadott körrendeletben fölhitva a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy az alantas hatóságokat és hatósági közegeket

ellen, bolondul költekezett, megcsalta férjét, sőt ráadásul irodalmi hiúságában is megtámadta. Egy éjjel, mikor az asszony a szokottnál is erősebb sértésekkel traktálta, felkapott egy kést, mely az ágy melletti asztalkán hevert és megölte feleségét. S nemcsak meg nem bánja vétkét, de fel is daraboltafeleségét, zsákba varja, Torinóból Genfbe viszi, ott a tengerbe veti. A zsákot kihalászsák, Olivio jelentkezik és mindent bevall. És az esküdtek felmentik, mert be tudta bizonyítani, hogy felesége hallatlanul kinössá tette életét.

Másik eset. Grenier, egy jómódu francia paraszt, beleszeret egy férjes asszonyba. A ki megakar szabadulni élete párjától. Di namitot kér szeretőjétől. Az megtagadja a kérést. Mérget kér; a szerető csak kiroformot ad. Az asszony kényszeríteni akarja, hogy vadászaton ölje meg férjét. A szeretőnek sikerül első alkalommal ellentállania, anélkül, hogy használná puskáját. De máadszor az asszony a közelben tartózkodik, fenyegeti szeretőjét, a ki lelövi a férjet. Aztán jelentkezik, vall, míg az asszony mindent tagad.

A megkülönböztetés, melyek a bűnök és bűnösök között megállapítottam, világosan rávezetnek arra, mily büntetéseket kell alkalmazni. Tagadhatatlan, hogy az ember mitsem tehet az öröklés, a kedély, a kor és a nem által benne lappangó hajlamai ellen. Igyekezni kell tehát arra, hogy a született

haladéktalanul és nyomatékkal figyelmeztessék arra, hogy az északamerikai Egyesült Államok, vagy bármely más idegen állam polgárától az országból való eltávozásuk alkalmával a hajójegyet, bármily vállalkozótól vagy ügynöktől származik is, el ne kobozzák és az idegen állampolgárokat utlevél vagy más igazolvány felmutatására is csak akkor kötelezzék, ha ezt különös rendőri szempontok szükségessé teszik.

Felhívja továbbá őket a miniszter, hogy a kiadandó rendelkezésben — arra való tekintettel, hogy a felmutatott iratok és ckmányok rendszerint idegen nyelven, a legtöbb esetben angolul vannak kiállítva — az iránt is intézkedjenek, hogy az eljáró hatóságok vagy hatósági közegek, a mennyiben a nyelvismeret hiányában a felmutatott iratok tartalmáról meggyőződést nem szerezhetnek, vagy valamely okból azok hitelességét kétségbevonni kénytelenek, megfelelő gyors felvilágosításért és utbaigazításért hova és kihez forduljanak. Végül megjegyzi még a miniszter, hogy az e körrendeletében foglaltak az országban utazó idegen állampolgársággal bíró, de beigazolatlanul titkos kivándorlási ügynököre, sem oly egyénekre, kik kivándorlásra csábításban tetten éretnek, nem terjednek.

Debreceni pereg.

— aug. 1.

Az „Arany Bika“ kávéház estenden fölér egy-egy nagyvárosi hangversenyteremmel. Bent zeneszót, a teremben és kint, a nem éppen tündéri világosságu utcai lámpák alatt (ez az, a rossz világítás, a miben nem emlékeztet az „Arany Bika“ semmi nagyvárosi állapotára) diszes közönség élvezi a jó cigányzenét. Van karzati közönség is: a rácsokon kívül meglippenő utcai nép. Különösen Rácz Károlynak és a Magyarinak van szép és lelkes közönsége. Őket még meg is tapsoljuk olykor. Ha Rácz Károlynak kedve szottyán, akkor ez a zseniális cigány csodákat hoz létre. Bravuros stiklje, a mikor egy fűrtben talál fel néha 30—40 régi és újabb, de mindég jó magyar nótát. Ez a szám elart vagy egy óráig. A romák csaknem kidőlnek mellőle, ő meg huzza fáradhatatlanul s ragyogtatja jó izlését, találekonyosságát, egészséges, magyaros humorát és azokat a híres, erőteljes, széles vonásokat. Bámulatos ügyesek az egyvelegeket össze-

gonosztevőket, az erkölcsi betegeket életfogytiglan ártalmatlanná tegyük a társadalomra. Angliában is így történik, s Anglia mégis kevesebbet költ rájuk, mint az olyan államok, melyek e született gonosztevőket csak időlegesen, a bűnök elkövetése után, s nem hosszu időre zárják el.

Az alkalmi bűnösökkel szemben pedig a következő eljárás követendő: Csak feltételesen szabad elítélni őket, nehogy a börtönben kifejlődjenek rossz tulajdonságaik és állandó gonosztevőké fejlődjenek. Azonfelül a nevelést kell javítani: a elhagyott gyerekek számát csökkenteni, az alkoholizmusnak gátat vetni, izgató italok élvezésétől az emberiséget leszoiktatni.

Egész Európában csak Anglia, Skécia és Genf cselekszik így s egész Európában csak e három helyen szaporodik a lakosság erősen, a mellett, hogy a gonosztettek száma állandóan esőkkenőben van.

De egész Európa elérheti ugyanez eredményt azon a szép napon, — mely kétségtelenül közel van már — melyen megértette, hogy a preventív kura sokkal olcsóbb és emberibb mód a társadalomnak a bűnösöktől való megvédésére, mint a bírói szigor, melytől a bűnös különben sem fél, — azon a szép napon, melyen a civilizáltak nevezett államok esőkkenetik katonai kiadásait, hogy anyagi eszközeiket a bűn hadserege ellen való humanus készülődésre fordítsák.

fűző átmenetek is. Másnap a Magyarok következnek. Ezek az ország legiskolázottabb cigányai. Egyik Magyar a magyar nótában, másik a modern európai zenében jeleskedik, mikor aztán az öregek szemefénye, az öklömnyi legifjabb Magyar veszi át a vezetést, a közönség körében kivált a papák és a mamák szeme csillan föl a tetszéstől. Nem hiába járták meg Magyarok dicsőséggel a budapesti cigányversenyt, de bizony büszkék lehetünk rájuk idehaza is. Nincs sehol olyan jó cigányzene, mint a debreceni. Hogy aztán gyakran alacsonyodnak le az ocsmány kuplék, magyartalan budapesti népdalok nyuzásáig, azon már nem tudunk segíteni. Csak az a kérdés, hogy ki a bűnös ezeknek nagy divatjéért: a közönség követeli ezt a hülyeséget, vagy a cigányok erőszakolják rák azokat, csak azért, hogy divatosságot szenvedjenek?

— A jog- és pénzügyi bizottság

ülése. Debrecen város jog és pénzügyi bizottsága tegnap délután tartotta meg ülését Vecsey Imre főjegyző elnöklété alatt. Mielőtt azonban rátérnénk arra, hogy az ülésen mi történt, meg kell jegyeznünk, hogy nagyon meleg volt. Szörnyű melegség, a mivel talán azt is mondjuk, hogy farszító dolog jog és pénzügyi aktákat elintézni. Mert hát csak ugy kongott a közgyűlés terme az ürességtől. — Máskor ilyen ülésen ugyancsak népesek a padsorok, de tegnap négy, mond négy ember volt összevissza az ülésen. Ez a négy ember pedig a tanács tagjaiból telt ki. A törvényhatósági bizottság tagjai közül senki más, csak Fejér Ferenc volt jelen. — Az ülésen több ügyet intéztek el. A bizottság elhatározta, hogy az Olajútóból kiköltözteti a lakókat s rendezni fogja a legközelebb benyújtandó tervek szerint. Ezután még a sárospataki ev. ref. főiskola céljaira 500 koronát szavazott meg segélyképpen a bizottság. Az ülésnek ma folytatása lesz, hihetőleg nagyobb érdeklődés mellett.

— Az új páholyok. Debrecen város tanácsának tegnapi ülésén Acél Géza főmérnök bemutatta a színházban létesítendő új páholyok tervrajzát. A páholyok tudvalevően a mostani diákhelyen fognak létesülni. Az építkezéshez már legközelebb hozzáfognak. A diákhelyet az emeleti erkélyen fogják elhelyezni.

— Prielle Kornélia szanatóriumában.

Budapestről írják nekünk: A legbájosabb nagymama, akit az egész ország szeretete környezet legutóbb eljátszott szerepében, a melybe beugratják a Budapest környékén levő Margit-szigeti szanatóriumba vonult vissza, hogy nyugodalmát visszaszerezze. — A matrónát tegnap reggel hat órakor vitték ki kocsin Nevelé leánya, Kovács Ilona volt a kísérője s az intézet vezetőjével megállapított, hogy a nagyasszonyt a leggondosabban ápolják és ne tőrjék meg, hogy a pihenő asszony nyugalma Van der Hoske megzavarja. Az intézet orvosa reméli, hogy Prielle Kornélia hamarosan visszaszerzi lelkének elvesztett nyugalma.

— Eljegyzés. Mult hó 30-án szűk családi körben érdekes eljegyzés történt. — Szikszay Gyula, a Margit-fürdő tulajdonosa, tüzoltó főparancsnok és neje Jablonczay Margit bájos és nagyműveltségű leányát Margitot eljegyezte Zilahról Bikkfalvi Ernő kereskedő. Nem afféle modern, érdek házasság ez, mely manapság a társadalmat megmételtyezi, mikor a házasulandó ifjak egyenesen a leány vagyonára pályáznak, hanem itt a tiszta, érdektelen, őnzellen szerelem az a kapocs, mely ezt az ifju párt egyesítette. Sirig tartó boldogságot kívánunk az ifju párnak s szívünkben őhajtuk, hogy a szerelem kötelékei soha meg ne lazuljanak.

— Az akadémia évkönyve. Megjelent „A debreceni ev. ref. főiskola akadémiai-

„*Évkönyve*“ az 1904—1905 iskolai félévről. Az évkönyvet dr. Ozory István akadémiai igazgató szerkesztette kiváló gondossággal. Ugyan őtől olvasható a könyv élén. Az angol és a magyar szabadságvesztés büntetések című, értékes dolgozata. — Az évkönyvről közelebb részletesen emlékezünk meg.

— **A hírlapelárusítás módosítása.** A belügyminiszter abból indulva ki, hogy nagy a fővárosban, mint a vidéki nagyobb városokban sok a panasz, hogy a hírlapok utcán, vagy házalás útján való elárusításának szabályozása tárgyában kiadott előző rendeleteket egyrészt a lapkiadók és elárusítók nem tartják be, másrészt a hatóságok az elárusítás feltételeit kellőleg nem ellenőrzik, — vármegyékhez újabb rendeletet bocsátott ki, mely a hírlapelárusítás korlátait precíz megszabja.

E szerint oly egyének részére, akik a hírlapelárusítástól nyomorék voltak, vagy megbotránkozottak külső megjelenésük folytán eltiltandók lennének, — hírlapelárusítói engedélyt nem szabad adni. Szigorúan betartandó a régebbi rendeletek azon része, mely a tanköteles gyermekeket hírlapoknak utcai elárusításától eltiltja.

Végül kimondja a miniszter, hogy az elárusítóknak a hírlap címén és árán egyebet, — például az abban foglalt egyes cikkek felírását, vagy tartalmát kiküldött és azokat szelvények módjára kinyitni nem szabad.

— **Pályaválasztás.** A nagy szezonban képviselőválasztáson alul nem adja sem a közönség, sem a sajtó. Ilyenkor azonban, dinnyeérés idején, az u. n. pályaválasztást is megteszi témának. Rőfnyí hasábokou konstataják, jelesen a lapok, hogy orvosnak lenni nem érdemes, ügyvédnek lenni fölösleges: több az ügyvéd, mint az alperes; tanár csak az legyen, aki idealista és beosztással tud élni a szerény fizetségből; viszont a mérnöki foglalkozás szép foglalkozás, csak hogy nem Magyarországon hanem külföldön. Kisül, tehát hogy legjobb életpálya a bankdirektorság, sőt még külön a földbirtokosság. Az iskolák azonban csak bizonyítványt, az egyetemek csak diplomát adnak, — bankdirektorságot, vagy tehermentes latifundiumot sokkal kevésbe. Hát ez elég gyászos állapot, de nem baj. Üsse part! Szomorú és kétségbeesett az, hogy bár az iskolák nem is adnak ugyan pozitív javakat, de egyenest elvesznek az ifjuság tulságosan nagy részétől eléggé pozitív megélhetési feltételeket, amint elsősorban a munkának, a kenyérkeresetnek finnyás válogatás nélküli értékelése. Mert akinek érettségi bizonyítványa van, az nem megy iparosnak, inkább éhen fordul fel. Sőt a foglalkozást nem találó érettségizett, vagy diplomás proletár inkább nyul a kártyához, a váltókhoz és végső pillanatban a revolverhez: semmint a gyaluhoz, reszelőhöz, vagy akármilyen becsületes szerszámához a becsületes munkának.

— **Elégett rozstermés.** A rettentő hőségben nem csodálatos, ha tűz támad, mert a perzselő melegben elég egyetlen szikra is, hogy lángra lobbantsa a könnyen gyúló anyagot. Tegnap — mint jelentik — Budaházy Lajos halápi birtokos földjén a rozstermés ismeretlen okból kigyuladt s elégett. A pallagi Hídvéger tanyán is tűz keletkezett, a mely nagyobb értékű termést hamvasztott el. A kár a biztosítás révén megtérül.

— **Szegény Juliska**... Naponta este nyolc órakor — fáradtan kelt fel a katógó varrógép mellől, szinte szédült annak izgató zörgésétől s azután apró, siető léptekkel tipogott végig a korzón. Veszedelemes hely volt, valóságos kísértés olyan leány számára

kit esinos arcoskával vert meg az Isten, és és a kinek özvegy édes anyján kívül még két beteg testvéréről is kell gondoskoni. Mikor az aszfalthős ruék veszedelmes, susogó hangján először szólította meg egy ur, szinte megnyitni érezte maga alatt a földet, tán elsüllyedt volna legszívesebben, de aztán — megszokta szemérmemelelenül égető pillantásokat, suttogva elmondott léhaságokat... mosolygot, kacagott felettük. Hinni kezdett a csábító szónac, ingerelte az ígérlet, a könnyű pénzzerzés kilátása és aztán — egy este, amikor hiába várták otthon özvegy édes anyja és a beteg két testvér, a leányka az élet útján haladva megbotlott egy szalma szálban. Mikor pedig tudtára ébredt annak, hogy mit tett, nem verte el magától könnyelműséggel a komor gondolatokat, érzékeny lelke az öngyilkosságot érlelte meg benne és most — élet halál között lebeg a kórházban, hol alig találunk ellenszert a romboló gyufaoldatra. Az özvegy anyja és a két beteg gyermek pedig siratják az erkölcsös, de szerencsétlen leányt, a családfenntartót.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon jó ismerősök, rokonok, barátok, barátoknek, kik szeretett Margit leányunk végtisztességvételén személyesen megjelentek s ez által mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek — nem különben a Debreceni Munkás Dal-egylet Elnöksége és összes tagjainak, kik a temetésen gyászdalok éneklésével közreműködni szívesek voltak ez uton mond hálás köszönetet id. Nicht József és családja.

— **Öngyilkos postáskisasszony.** Fáy Emmát, a tegnap öngyilkossá lett urleányt tudvalevőleg a kórházba szállították ki. Minthogy azonban kétségkívül megállapítható, hogy a szerencsétlen végű leány halála körül semmi féle olyan körülmény nem játszódtott közre, a mely a boncolást szükségessé tette volna, a kir. ügyészség mellőzte a boncolás elrendelését. Fáy Emmát ma temetik el a kórházból.

— **Julcsa cseléd buja.** Fodor Julianna cselédeleány itt Debrecenben. Tegnap könyes szemekkel állított be a rendőrség panaszfelvételi irodájába és keservesen siránkozva jelentette be, hogy vagyonkájától mely ruhaneműiből áll, megfosztották. Fodor Julcsa ruhás ládáját ugyanis egy Riez Miklósné nevű asszonyhoz vitte, a kinek férje Riez Miklós a ládát feltörte s abból a ruháit ellopta. A rendőrség Riez ellen megindította az eljárást.

— **Feloldott sertésvészárlat.** Az V. állategészségügyi körzet sertésvészárlat alól feloldatván, a folyó hó 31-én tartandó heti vásárra már ezen körzetből is megengedhető a felhajtás. Mezőrendőrkapitány.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő ki-rakóban.

— **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

TAVIRATOK.

Nagy előléptetések a mávnál.

Budapest, jul. 31. A vasutasokra szép napok virradnak a közel jövőben. Mint hírlik Vörös László kereskedelmi-miniszter augusztus hónapban 180 60 éven felül lévő vasuti tisztviselőt nyugdíjazni fog, Ezek helyett ezerkétszáz vasutas fog előlépni.

Fegyházra ítélt gimnáziumi tanár.

Belgrád, július 31. Az idevaló rendőrbíróság ma tartott főtárgyalásán Jovanovics Száva gimnáziumi tanárt 3 esztendei fegyházra ítélte. Jovanovicsnak az volt a bűne, hogy a lázadó szerb bandákkal szimpatizált.

A szultán merénylője.

Konstantinápoly, júl. 31. A letartóztatott dalmaít s abardon bocsátották. Az hírlik, hogy a merénylet következtében nagy változás lesz a Jildiz rendőrségének személyzetében. Eddig nem erősítették meg azt a hírt, hogy Feki basát, a titkos rendőrség fejé elmozdítják és száműzik. A mint jelentették, török adatok alapján bizonyosnak tetszik, hogy a annak a kocsinak a tulajdonosa, a melyben a pokolgép felrobbant, egy Rips nevű egyén. A kocsi darabokra szakadt és a kocsi is szerteszaggatta a robbanás ereje. Azt tartják, hogy Rips orosz utlevéllel érkezett Bécsből. Oroszul, németül és franciául beszél és azt vallotta, hogy ő komisszárius. Nagy lábon állt. A merénylet napján családjával, állítólag néhány napra távozott. Azóta eltűnt Julius 8-án egy Muratovics nevű osztrák alattvalótól házat bérelt és a bért hat hónapra előre kifizette. Elutazása előtt egy Szorikov Adolf nevű belgát, ki a Singer varrógép-társaság hivatalnok, azt izentette Muratovicsnak, hogy hosszabb ideig távol marad es ezért a házában lévő eleséget Muratovicsnak hagyja. Szorikov, kit letartóztatják, hirtelen segítségére volt Ripsnek a menekülésben, azonban a konzuli közbenjárással kihallgatott Muratovics semmiképen sincs kompromittálva. A Ripsre vonatkozó török adatok is ellenőrző megerősítésre szorulnak, mert eddig már több rendőri balfogás fordult elő. Nem igaz az a jelentés hogy Resad herceg trónörökös a Csiragan palotában fogva tartják. A Csiragan-palotát most tatarozzák. Resad, mint eddig, úgy tovább is a szindzirli kioszkban lakik Pera felett. Ugy látszik, hogy alaptalan az a felfogás, hogy a merénylet palotaforradalom kifolyása.

A háboru.

Tokio, jul. 31. A japánok jul. 28-án kiűzték az oroszokat Rikovszk területéről (Szahalin). A város bevetele közben heves utcai harc volt. Később a japánok Rikovszktól délre 800 főnyi gyalogsággal ütköztek meg és megverték őket. Majd üldözőbe vették az oroszokat, miközben 100 orosz elesett és 500 fogságba került.

Tokio, jul. 31. Az orosz haderő, mely az utolsó szahalini harcokban állt szemben a japánokkal, 5000 főnyi gyalogságból állott. Az oroszoknak 12 ágyujuk volt.

Mozgolódás a Balkánon.

Konstantinápoly, jul. 31. Csütörtökön Ipeken mohamedánok bombamerényletet követtek el Iván effendi orthodox bírósági ülnök ellen. Az utóbbi időben a djakovai és ipekvidéki helyzet rosszabbra fordult. Erélyes katonai intézkedések kellenek. Nem igaz egy bécsi lapnak az a szófiai jelentése, hogy az albánok ördöklök a keresztényeket és megszakították Ó-Szerbiának Konstantinápolylyal való összeköttetését, vagy hogy a porta Ausztria-Magyarország beavatkozásától tart.

Szerencsétlenség a tengeren.

Budapest, jul. 31. Riminiből jelentik, hogy Otlík Iván miniszteri tanácsos fia, a ki tengeri fürdő használatá miatt itt időzött, a tengerbe fullt.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 31.

Buzakinálat kielégítő, vételkedv csekély. — Tartott irányzat mellett 16,000 méter-mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. — Idő: meleg.

Buza októberre	16.02—04.
„ 1906. áprilisre	16.56—58.
Rozs októberre	12.90—92.
Zsöb októberre	11.56—58.
Tengeri júliusra	—
„ 1906. júliusra	12.04—06.
Repce augusztusra	24.00—20.

Törvényszék.**Ítélethirdetés a tapiószelei bér-gyilkosok előtt.**

A pestvidéki törvényszéken Rónay Kamill ítélőtáblai bíró tegnap délelőtt 9 óra-kor hirdette ki özv. Borgovics Józsefné szül. Daczolay Anna, továbbá Huszka András és felesége szül. Hegedüs Borbála előtt a legfelsőbb bíróság által megerősített halálos ítéletet a Kuria ezen értesítését, mely szerint a király a halálbüntetést kegyelemből életfogytig tartó fegyházra változtatta. A három rabot tegnap korán reggel szállították be a gyűjtőfogdába. Delelőtt fél 10 óra tájban négy fegyveres bírónő kísérték őket a tárgyaló terembe. Mind hárman szó nélkül hallgattak végig a két ítéletet a kir. Kuriának a királyi kegyelmezésről szóló értesítését. Elnök az ítélet kihirdetése után átadta a három rabot dr. Sigmeth kir. ügyésznek. Azután pedig özv. Borgovitsnéhez fordult:

— Hány gyermeke van magának Borgovitsné és kigondnokolja őket?

— En biz nem tudom ragyságos elnök ur mi van velük. Anna leányomról azt hallottam, hogy most Pünkösdkor meghalt. Van még egy 20 fiam a Józsi, meg egy 6 éves fiam. Egyik sem jön felém. En nem tudom mi van velük!

— Kit akar gondnokul kineveztetni?

— Legjobb volna a Józsi fiamat. De ha ez nem lehet akkor a testvéremet Daczolai Markust szeretném!

— Hat magának Huszka ki gondnokodik a gyermekeiről?

— Nem tudom kérem alássan. Három gyermekem van: egy 19 éves fiu, egy 16 éves lány és egy hat éves fiu.

— Hol vannak azok most?

— Azt sem tudom Mária bekerültünk szótá rem jártam őket s még hirt sem halottam felőlük! — szölt s melyen horgasztotta fejét.

— Akkor majd az árvaszék gondnokot fog kinevezni a részükre!

Özv. Borgovitsné: Még egy alázatos kéréssem volna. Hogyan kellene újra tárgyalatni a pörömet, mert én ártatlan vagyok!

Elnök: Adjon be kérvényt erre vonatkozólag a törvényszékhez.

Ezután a három vitorlavászon rab ruhás bér-gyilkost kivezeték a teremből s a mai nappal már megkezdik nehéz büntetésüket.

A halász temetése.Iria: **Holger Drachmann.** 3.

— Tán csak nem a csizmáira gondolsz? — kérdé Hans és fölemelkedett ültő helyéből, majd odamentünk a bárkához és Hans telemezte a halott lábainál a lepelt.

— Egészen új, jó csizmák — szölt Hans.

— Hagyd kérlek! — feleltém én.

— Meg mernek rá esküdni, hogy senki sem ügyelt rá, vajjon van-e rajta csizma vagy lincs — mondotta Hans.

Megnéztem, vajjon Jens alszik-e és a mikor visszatértem a bárkához és megnéztem a csizmákat, láttam, hogy azok tényleg jó, erős, új csizmák.

— Nem, ez lehetetlen, mondottam. Elvőge ember volt és az most is, ha mind

járt halott is. A csizma az övé és ha elvonnák, akkor lopást követnének el.

— Ez ember? — kiáltott Hans. — Nem; ember az, a ki él, mint te vagy én. A ki meghalt, az semmi, por és hamu, a mint a plébános ur is mondja. Semminek meg csak nem lehet valamije.

Kis ideig gondolkodtam a hallottak felett, de alig értettem meg a dolgot.

— Látod, — folytatta Hans — ha elvonnák az óráját, vagy papírjait, ha egyáltalában van nála ilyesmi, az lopás volna. De ez majd csak a vizslaké marad, a kik holnap jönnek. Az efféle halászbembert abban a ruhában kell eltemetni, a melyik rajtuk van azt tudom, hanem hogy mi értelme van, annak, hogy mi egy pár vadonat új csizmát a téregnek odavessünk, azt nem értem.

Erre az okoskodásra megvakartam a fülem tövét, majd megkérdeztem, hogy hát kié legyen a csizma, a tied vagy az enyém? Mert ha megosztanók, azzal bizony egyikünkön sincs segítve.

Hans meglepetve nézett rám.

— Hát buzzunk sorsot — szölt, aztán lehajolt és egy marék kavicsot vett föl.

— Páros vagy páratlan?

— Nem, nem én akarom.

— De én igen!

— Add ide az üveget — szölt Hans. Jót húzott belőle, majd a bárkához közeledtünk és munkához láttunk. Hans levonta róla a terítőt és én megfogtam az egyik lábszárát.

— Gondolod, hogy le tudjuk húzni róla? — kérdeztem Hansot.

— Mi az ördögöt babráltok ti ott? — kérdezte Jens fekvőhelyéről.

Erre mindketten félreugrottunk és megfordulva láttuk, hogy Jens fölébredt és a fővényre ült.

— Nem megy — sugtam Hans felé. — Az a Jens se tudja befogni a száját.

— Vigyázzunk a halottra — mondottam Jensnek.

— Mi az, tán föléledt? — kérdé.

— Tudton mal nem!

— No akkor nyugodtan tovább alhatunk — szölt és a másik oldalára fordult.

— A hogy Hansra néztem, látom, hogy ő is megijedt, csakugy, mint jómagam, majd odament Jenshez és mellette szó nélkül lefeküdt.

Aztán a hogy a ponyvát megint a halottra akartam dobni, a hold épp az arcára sütött, csakugy, mint alkonyatkor a nap, és ugy láttam, mintha rám tekintene és azt mondaná: — te kópé!

Erre minden bátorságomat elvesztettem. Soha az életben nem gondoltam még arra, hogy másnak a jószágát eltulajdonítsam, ez pedig voltaképen sajtáságos dolog volt, mert alapszabály véve neki már többé ugysem kell a csizma.

Hogy, hogy nem, elég az hozzá, hogy egyszerre lehajítottam és megkérletem:

— Bocsáss meg bajtárs, ha vétettem ellened, csak tersed meg szépen a csizmádat és most jó éjt! Lesz tán még az idén anyi tőkehalam, hogy vehetek magamnak egy párt, akkor legalább nem kell rászorulnom egy viselt és halottról lelopott csizmára.

Erre újra ráborítottam a halottra a farkát és most ugy rémlett, mintha nyugodtabban feküdnék.

Idestova letelt a szolgálatom és Hans felé indultam, hogy felköltsem.

— Mi történt a csizmákkal? — kérdé.

— A mit az ur összefűzött, azt az ember nem rombolja szét — mondottam és azt hiszem, használt neki, mert ez az éjjelen nem tört el a csizma, reggelre meg korán ott voltak a hivatalos emberek, akkor meg már ugyis késő lett volna.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az ország szesztermelése. A magyar korona országainak ez évi július havában és 1904. szeptember 1-étől 1905. május végéig való szesztermeléséről és szeszforgalmáról szóló végleges kimutatás a kö-

vetkező adatokat tünteti fel: Termelési adó alá eső szeszfőzők részéről termelésre bejelentett június 1017 hl. tiszta alkoholmennyiség a kisebbik adótétel mellett (+ 184) az említett időszakban 81917 hl. (+ 25327). Fogyasztási adó: Termeltetett a szesz főzőkben 56313 hl. (— 7133), az említett időszakban 880.074 (— 80.414): bevételzetetett fogyasztás adóval terhelten szeszszabadraktárakká nyilvánított szeszfinomítóknak és szeszszabadraktárakban 40.012 hl. a kisebbik, 3039 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen 43.051, az említett időszakban 486.657 hl. a kisebbik 37.834 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen 324.191 hl.; elszállított a fentemlített vállalatokból, a) a fogyasztási adó lefizetése mellett 59.925 hl. (— 7349) a kisebbik, 668 hl. (— 367) a nagyobbik adótétel mellett, összesen 60.693 hl. (— 6982), az említett időszakban 584.259 hl. (— 103.003) a kisebbik, 2468 hl. (— 826) a nagyobbik adótétel mellett, összesen 586.727 hl. (— 102.179): *) a fogyasztási adóval terhelten: a) a magyar korona országaiában levő vállalatok részére 35.994 hl. (— 23) a kisebbik, 3401 hl. (— 1364) a nagyobbik adótétel mellett, összesen 39.396 hl. (— 1392), az említett időszakban 492.187 hl. (— 28.541) a kisebbik, 38.700 hl. (— 10365) a nagyobbik adótétel mellett, összesen 530.187 hl. (— 18176) b) a vámvonalon át való kivételre 2140 hl. (— 2163) a nagyobbik adótétel mellett, az említett időszakban 8 hl. (+ 3) a kisebbik, 12613 hl. (— 35.954) a nagyobbik adótétel mellett, összesen 12621 hl. (— 35.951) *) másnemű adómentes felhasználásra 3246 hl. (— 507) a kisebbik, 8845 hl. (— 804) a nagyobbik adótétel mellett, összesen 12.091 hl. (— 230) az említett időszakban 83.705 hl. (— 8230) a kisebbik, 79.937 hl. (— 750) a nagyobbik adótétel mellett, összesen 1132.46 hl. (— 8980). Kezddleges szesz készlet az 1904—5-i termelési időszak kezdetén, 1904. szeptember 1-én; 118.361 hl. a kisebbik és 49.115 hl. a nagyobbik adótétel mellett. Fennmaradt szesz készlet a termelési időszak III. negyedének végén 318.202. hl.

Csak 12 napig!**CIRKUS**
Sidoli Cäsar

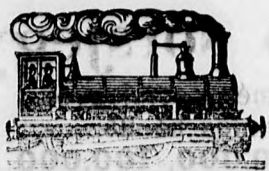
200 személy

123 ló.

A vásártéren.**Legnagyobb és legelegánsabb****TENT-CIRKUS.****Ma kedden, aug. 1-én este 8 órakor****nagy megnyitó****DISZ-ELOADÁS.**● **A műsor 18 számot tartalmaz.** ●**Fellépte****Sidoli Cäsar igazgatónak****NON PLUS ULTRA! saját idomított lovaival. NON PLUS ULTRA!****Fellépte a legjobb művésznőknek és művészeknek valamint a Ballet-csoportnak**

Helyarat: Páholy ülé 3 kor. 50 fill. Zártszék (számozott) 2 kor. 50 fill. I. hely 1 kor. 60 fill. II. hely 1 kor. 20 fill. Karzat 60 fill. — Gyermekek 10 éven alól, katonák örmestertől lefelé I. helyen 1 kor., II. helyen 60 fillér, karzaton 40 fillér fizetnek.

Jegyek előre válthatók BORSOS KATA üzletében **Városház épület.** Részletes műsor este a cirkusban. **Buffet** a cirkusban.

MAGYAR
állam vasutak
menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	13
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály felé	d. u.	11	20
	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérrel —	reggel	4	56
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kócs — Polgár felé vásártérrel	d. u.	5	16
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor ér. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor ér. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor ér. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor ér. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár — M.-Sziget felől — —	d. e.	4	31
Csak M.-Sziget felől (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Sziget felől — — —	este	6	43
Szatmár felől — — — — —	este	8	04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
B.-Sz.-Mihály	este	6	22
H.-Böszörmény felől	este	6	28
	d. u.	3	29
	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasutól	d. u.	7	54
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	3	18

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant) használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármilyen mosási célra, ugymint:

saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészeketől.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Aussigban bárkinek, aki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

A legjobb arc-**SERAIL-ARCZKENŐCS,**

széplítő szer a mely az arcot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappanok a kezes használatához
Epe-szappan. }

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és krém

Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerészek uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerésztárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerésztárában.

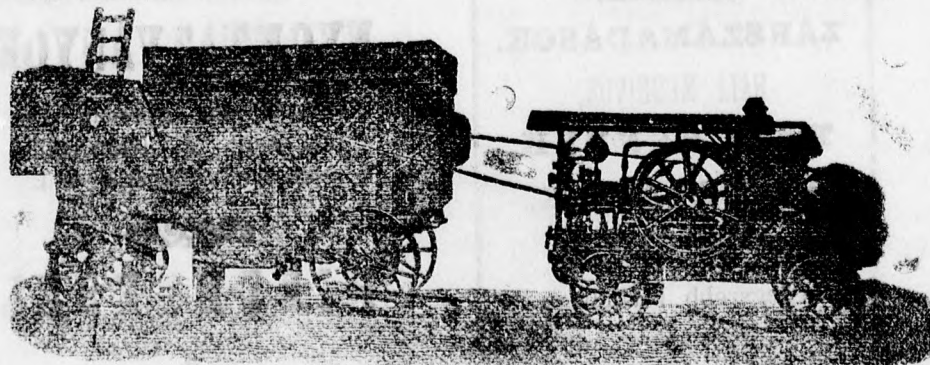
Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.
Raktár: Budapest, V. Lipót-körút 15 szám.

Készít mindennemű
Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű Benzin- és szivó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.
Benzin-motoros cséplőkészletek
Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet Új hengerek minden a szakmába vágó gépek gyártása műalmi berendezések.

Különlegesség Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. kir. vizny Omásu borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselőisége.

Képes árjegyzéktingyen és bérmentve. * Kívánatra ingyen és bérmentve külön költségetingyen.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, V. MÁZSI UTCA 20. — HIROSTÉSI IRODA.

„Látne-féle tan- és nevelő-intézet”

Sopron

**Elemi iskolával,
8 osztályu nyilvános főgimnáziummal és reáliskolával.**

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Növendékek rendre és önálló munkássága szoktattatnak. Új növendékek már augusztus hónapban is felvétetnek.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül olcsó áron árusítunk:

Mosó Zephir — kreton — ruha vaszon

**Etanure és Batis-
tokban.**

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.

3 húzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére. oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében

jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

Nyílóvirágok, csokrok, koszorúk.

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvak, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbkákécfákat és más kertészeti vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olcsó ár és pontos szállítás biztosított.

LÁSZLÓ JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHÍVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG”

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,

gyorsajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVANYOK

izlésteljesen, gyorsan és pontosan, a legolcsóbb árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG”

részére

jutányosan felvétetnek.

A

„SZABADSÁG”

a legnagyobb és legelterjedtebb politikai napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.

Fél évre 10 kor.

Negyed évre 5 kor.